

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

[Ḥamishah Ḥumshe Torah]

‘im targum Onkelos, u-ferushe Rashi u-ve’ur ye-targum Ashkenazi

Sefer Devarim

Premsla, Yitshak Itzak ben Tsevi Hirsh

Ofenbakh, 569 [1808 oder 1809]

71

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10244

אויף איהרען האהען :
 לד (א) משה גינג הערויף
 פאן דער עבנע
 מואב אויף דען בערג נבו ,
 דא שפיטצע דען פסגה ,
 וועלכען געגען ירחו איבער
 ליגט : אונד דער עוויגע לים
 איהן דאז גאנצע לאנד זעהען ,
 גלעד בידון : (ב) גאנץ נפתלי ,
 דאז לאנד אפרים אונד
 מנשה : אונד דאז גאנצע
 לאנד יהודה , ביו אן דאז
 אויסערזטע מעער : (ג) דא
 מיטטאגליכע לאנדער , דען
 קרים דען ירדן , דאז טהאל
 פאן ירחו , דער פאלמענ-
 שטארט ביו צער : (ד) אונד
 דער עוויגע שפראך צו איהם ,
 דיזען איזט דאז לאנד , פאן
 דעם איך אברהם יצחק אונד
 יעקב צוגעשווארען , אונד
 געזאגט , דייעם זאמען
 ווילל

רשי

תדרך : ס שביעי לך א ויעל
 משה מערבת מואב אר-הך
 נבו ראש הפסגה אשר על-פני
 ירחו ויראהו יהוה זאת-כל
 הארץ את-הגלעד עד-דן :
 ואת כל-נפתלי ואת-ארץ
 אפרים ומנשה ואת כל-ארץ
 יהודה עד תים האחרון :
 ואת-הנגב ואת-הכפר בקעת
 ירחו עיר התמרים עד-צער :
 ויאמר יהוה אליו זאת הארץ
 אשר נשבעתי לאברהם ליצחק
 ויעקב לאמר לזרעך אתננה

הראיתך

תרגום אונקלוס

לך (א) וסליק משה ממישע
 דמואב לטורא דנבו דן
 דקמא די על אפי ירחו ואתויה
 כל-ארעא ית-גלעד עד דן : (ב)
 כל גפתי ליות ארעא דאפרים ומנשה
 וית כל ארעא דיהודה עד ים
 בתרא : (ג) וית דרוטא וית מישע
 בקעתא דירחו דקמא דקמא ע
 צער : (ד) ואמר יי ליה דא ארע
 דקמיט לאברהם ליצחק וליעקב
 למיטר לכנה אתננה אחיותך

לך (א) מערבות מואב אל הר נבו . כמה
 מעלות היו ופסען משה בפסיעה א'
 את כל הארץ . הראהו את כל ארץ ישראל
 בשלותה והמליקין העתידים להיות מליקין
 לה : עד דן . הראהו בני דן עובדי עבודה
 זרה שנאמר ויקומו להם בני דן את הפסל
 (סופטים י"ט) והראהו שטון שעמיד לנאת
 ממנו למשיע : (ב) ואת כל נפתלי . הראהו
 ארצו בשלות' וחורבנה והראהו דבורה וברק
 מקדש נפתלי כלחמים עם סיכרא וחילותיו :
 ואת ארץ אפרים ומנשה . הראהו ארצם
 בשלותה ובחורבנה והראהו יהושע כלחם עם
 מלכי כנען שבא מאפרים וגדעון שבא ממנשה
 כלחם עם מדין ועמלק : ואת כל ארץ יהודה .
 בשלותה ובחורבנה והראהו עלטת בית דוד
 ונחמכס : עד תים האחרון . ארץ הנערב
 בשלותה ובחורבנה . ד"א תקרי תים האחרון
 שעתידין ליארע לישראל עד שיסיו המתים : (ג) ואת הנגב . ארץ הדרום . ד"א מש
 המספלה שאל' ויעל בנגב ויבא עד סנרון : ואת הכפר . הראהו שלמה יובק כל' ד'
 המקדש

וזאת הברכה לך

חרגום אשכנזי קעא

הִרְאִיתִיךָ בְּעֵינַיִךְ וְשָׂמָה לֹא
תֵּעָבֵר: ^(ס) וַיָּמַת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶר-
יְהוָה בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל עַל-פִּי יְהוָה:
וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּנֵי בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל
מִזֶּדֶן בֵּית פְּעוֹר וְלֹא-יָדַע אִישׁ
אֶת-קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
וּמֹשֶׁה בֶן-מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה
בָּמָתוֹ לֹא-כָהֲתָה עֵינָיו וְלֹא-גָם
לָחָה: ^(ס) וַיִּכְבְּדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-
מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מִזְרָאֵל שְׁלֹשִׁים
יּוֹם וַיִּתְּמוּ יָמָיו בְּכִי אֶבְל מֹשֶׁה:

ויהושע

וילל איד עז איינגעבען: איד
האבע עז דין מיט דייען
אויגען זעהען לאסען, אבער
הינקאממען זאל לזוט דוא
ניכט: (ס) אלו שטארב
משה, דייער דעז עוויגען אים
לאנדע מואב, נאך דעם בעי
פעהלע דעז עוויגען: (ו) ער
בעגרוכ איהן אין דעם טהאלע
אים לאנדע מואב, געגען
ביח פעור איבער: אונד נוא=
מאנד האט ביו אויף דייען
טאג זיין גראבמאל וואהר=
גענאממען: (ו) משה וואר
הגדרערט אונד צוואנציג יאהר
אלט, אלו ער שטארב: זיין
אויגע וואר ניכט דונקעל אונד
דיא לעבענוואפטע האטמען
ניכט אבעגענאממען: (ס) דיא
קינדער ישראל'ז וויינטען אום

משה, אין דער עבנע מואב'ז: דרייסיג טאגע: זאדען וואר דיא טרויארצייט אום משה
צו ענדע:

יהושע

רשי

המקדש שנאמר בכפר הירדן יקם המלך
במעבה האדמה (מלכים א' ז'): (ד) לאמר
לורעך אתננה הראיתך כדו שתלך ותאמר
לאברהם ליצחק וליעקב שנעיה שנשבע לכס
הקב"ה קיימה וזהו לאמר לכך הראיתיה לך
אלל גורה היא מלפני שמה (ס"א שמה) לא
תעבור שגלולי כך הייתי מקיימך עד שתראה
אותם בטועים וקבועים כה ותלך ותגיד להם:
(ה) וימת שם משה אפסר משה מת וכתב
וימת שם משה אלא עד כאן כתב משה ומכאן
ואילך כתב יהושע ר' מאיר אומר אפסר ספר
התורה חסר כלום והוא אומר לקו' את ספר
התורה הזה אלא הקב"ה אומר ומשה כתב
בדמע: על פי ה' בנשיקה: (ו) ויקבור
אותו הקב"ה בכבודו רבי ישמעאל אומר הוא
קבר את עצמו זהו ה' משלשה אתין שהי' ר'
כדו יביא אותו הוא יביא את עצמו כיוצא בו
והביאו אותם עין אשעה וכי אחרים משיאין
סעור קברו היה מוכן משעת ימי בראשית
לספר על מעשה פעור זה ה' מן הדברים
שנכחו בערב שבת בין השמות: (ז) לא כהתה עיני
ולא נכס למה: (ח) בני ישראל הוכרים אלל באהרן

חרגום אונקלוס

אחיותיך בעיניך ולתמון לא תעבר:
(ס) ומית תמון משה עברא דייבארעא
דמואב על-טימרא דיי: (ו) וקבר
יתיה בחילתא בארעא דמואב לקביל
בית פעור ולא ידע אנש ית-קבורתיה
עד יומא הדיון: (ו) ומשה בדרמאה
ועשריו שנין פרהמית לא-כהת עיניה
ולא שניא ויריקרא דאפוהי: (ס) וכו
בני ישראל ית משה כמישריא דמואב
פלתין יומין ושליטו יומי בביתא
אבלא דמשה: ויהושע בר

שמעאל דורש כן כיוצא בו ביום מלאת ימי
והביאו אותם עין אשעה וכי אחרים משיאין
סעור קברו היה מוכן משעת ימי בראשית
לספר על מעשה פעור זה ה' מן הדברים
שנכחו בערב שבת בין השמות: (ז) לא כהתה עיני
ולא נכס למה: (ח) בני ישראל הוכרים אלל באהרן

ט ויהושע בן-נון מִרְיָא רות
 חֲכָמָה כִּי-סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת-יָדָיו
 עָרָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֱלֹהֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
 וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-
 מֹשֶׁה: **י** וְלֹא-קָם נָבִיא עוֹד
 בְּיִשְׂרָאֵל כַּמֹּשֶׁה אֲשֶׁר יָדְעוּ
 יְהוָה פָּנִים אֶל-פָּנִים: **יא** לְכָר
 הָאֵתָת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלַחוּ
 יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
 לַפְרָעָה וּלְכָר-עַבְדָּיו וּלְכָר
 אֶרְצוֹ: **יב** וְלִכְלֹל הַיָּד הַחֹזֶקֶת
 וְלִכְלֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר
 עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל-יִשְׂרָאֵל:

(ט) יהושע זארוך נון וואר
 מיט דעם גייזטע דער וויזוהייט
 ערפיללט, דען משה האטטע
 זיינע האַנדע אויף איהן גע-
 לעגט: דיא קינדער ישראל'ן
 געהאַרטטען אונד פֿאַרלִגטען
 איהם, וויא דער עוויגע דעם
 משה בעפֿאַהר־עו: (י) עו
 שטאַנד אַכער אין ישראל
 קיין פּראָפֿעט ווידער, וויא
 משה וואַר, אויף: מיט דעם
 דער עוויגע פֿאַן אַנטליץ צו
 אַנטליץ אומגענאַנגען וואַרע:
 (יא) אין אַנועהונג דער צייכען
 אונד וואונדער, דיא איהן
 דער עוויגע געזאַנדט, אין
 דעם לאַנדע מצרים אויז צו
 פֿיהרען: געגען פרעה, זיינע
 דינער, אונד זיין גאַנצען
 לאַנד: (יב) אונד אין אַללען
 מאַכטיגען אונד פֿירכטערלי-
 כען טרהאַטען, דיא משה
 געטראָן, פֿאַר דען אויגען
 דען גאַנצען ישראל'ן:

ר ש י

יגומר כלמלכ שיטה סכסוף סוף

חוק

חרגום אונקלוס

בר-נון אתגלי רות חוכמא ארי סמך
 משה ית ידוהי וקבילו טגיה נון
 ישראל ועבדו כמא די פקד יי נת
 משה: (י) ולא קם נביא עוד בישראל
 כמשה די אתגלי ליה יי אפיו באפיו:
 (יא) לכל אתיא ומופתיא די שלחו
 יי למעבד בארעא רמצרים לפרעה
 ולכל עבדוהי ולכר-ארענה:
 (יב) ולכל ידא תקפתא ולכל חווא
 רבא די עבד משה לעיני כל-ישראל:

מתוך שהיה רודף שלום וכוונתו שלום בין אדם
 לרעהו ובין אשה לבעלה נאמר כל בית ישראל
 זכרים ונקבות: (י) אשר ידעו ה' פנים אל
 פנים. שהיה לבוגר בו ומדבר אליו בכל עת
 שרונה כענין שנאמר ועתה אעלה אל ה'
 עונדו ולא שמעה מה יטה ה' לכם: (יב) ולכל
 יד החזקה שקבל את התורה בלשון בידיו:
 לכל המורא הגדול. נסים ונבואות שנמדבר
 הגדול והמורא: לעיני כל ישראל. שנשח לבו
 לשכור הלשונות לעיניהם שנאמר ולא שרם
 לעיניכם. והסכימה דעת הקב"ה לדעתו
 שנאמר אשר שרת יישר כחך ששרת:

חוק

שבח ותהלה לדר מרומא, להשלום תורת ה' המיטה.